

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/175/2022
Identifikačné číslo spisu:	6620203694
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6620203694.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v spore žalobcu D. U., narodeného XX. C. XXXX, A., Š. XXXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Cífrom, Lučenec, J. Kráľa 5/A, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Všeobecná úverová banka a. s., Bratislava, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej advokátskou kanceláriou Beňo & partners, s. r. o., Poprad, Námestie sv. Egídia 93, IČO: 44 250 029, o zaplatenie 5 373,80 eura, vedenom na Okresnom súde Lučenec sp. zn. 21Csp/85/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16CoCsp/27/2021-388 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2021 č. k. 21Csp/85/2020-247 uložil žalovanému VÚB Leasing, a. s., Bratislava, IČO:31 318 045 povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 373,80 eura spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4 777,16 eura od 19. augusta 2020 do zaplatenia a 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 596,64 eura od 27. októbra 2020 do zaplatenia a zároveň uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v celosti. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 11 ods. 1 písm. b), písm. d), § 2 písm. g), v spojení s § 9 ods. 2 písm. g), písm. k), § 15 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu 7. októbra 2015 (ďalej len „ZoSÚ“), § 52, § 52a, § 53, § 54, § 451, 454 a § 517 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že vôľa žalobcu bola v prvom rade nadobudnúť motorové vozidlo na základe osobitnej kúpnej zmluvy a v časti toto vozidlo financovať spotrebným úverom. Žalobca vlastnícke právo k motorovému vozidlu aj takto nadobudol, preto nebol dôvod, aby spotrebiteľskou zmluvou financoval nad rámec vecí, ktoré reálne kúpnu zmluvou nadobudol, resp. vecí a služieb, ktoré získať nechcel, takto financoval a úver si navyšoval. Vôľou žalobcu bolo získať úver v konkrétnej výške zvyšku nezaplatenej kúpnej ceny 6559 eur, žiadne doplnkové služby sám nežiadal a dobrovoľne si nezvolil, dokonca tieto namietal, pričom

mu vyhovené nebolo a v prípade, že úver chcel získať, zmluvu musel uzatvoriť v znení ako mu bola veriteľom predložená. Doplnkové služby sú fakticky skrytými poplatkami za poskytnutie úveru a boli pre žalobcu dodatočne povinnými nákladmi, preto nebolo dôležité pomenovanie týchto povinných nákladov, ale ich skutočný účel. Povinné náklady v žiadnom prípade nesmú tvoriť istinu úveru. Súčasťou istiny úveru v zmysle § 15 ZoSÚ (osobné motorové vozidlo) tovary a služby samostatne byť nemôžu, tieto majú súvis so samotným úverom a nie sú viazané na predmet kúpy, nakoľko predmet kúpy je jasne kúpnu zmluvou definovaný. Predmetné služby a doplnkový tovar v zmysle predmetu financovania časti „B“ úverovej zmluvy sa viažu k predmetnej úverovej zmluve ako dodatočný náklad, nakoľko kúpna zmluva za účelom financovania kúpnej ceny, z ktorej táto vyplýva, uvedené tovary ani služby ako predmet kúpy neuvádza. Navyiac úverovú zmluvu podpisoval právny predchodca žalovaného v zastúpení predávajúcim (predávajúci motorového vozidla), preto musel vedieť pri uzatváraní úverovej zmluvy, o financovanie ktorých položiek vo vzťahu ku kúpnej zmluve mal žalobca záujem a o ktoré naopak záujem nemal (žalobca sa dokonca snažil uvedené doplnkové služby a tovary v úverovej zmluve odmietnuť) a v súlade s tým mal aj postupovať veriteľ pri koncipovaní úverovej zmluvy. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2021 č. k. 21Csp/85/2020-247 pokračoval v konaní s právnym nástupcom žalovaného Všeobecná úverová banka a. s., Bratislava, Mlynské Nivy 1, IČO: 31 320 155 (výrok I.), potvrdil rozsudok okresného súdu (výrok II.) a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 15 ods. 1 ZoSÚ, § 52 ods. 2, § 52a ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 3, § 53 ods. 4 písm. w), § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že uvedené skutkové zistenia preukazujú, že zmluvné podmienky pri poskytnutí úveru, boli nastavené dohodou medzi predávajúcim Autocentrum AAA Auto a žalovaným poskytovateľom úveru na sebe vzájomne závislými zmluvami, ktoré od spotrebiteľa požadovali, aby predávajúcemu poskytol plnenia, súvisiace so spotrebiteľským úverom, z ktorého boli financované, ale ktoré v prevažnej miere nesledovali záujmy žalobcu ako spotrebiteľa a nútili ho plniť ďalšie záväzky predajcovi (resp. poisťovateľovi auta). Nie je obvyklé, aby kupujúci kupoval písomnou zmluvou auto a pri tej istej príležitosti osobitnou ústnou zmluvou aj doplnkovú výbavu, resp. príslušenstvo, ktorá slúži na užívanie spolu s autom (koberček, kamera s navigáciou). Naopak, je obvyklé, že písomne dohodnutá cena auta v sebe zahŕňa aj cenu jeho príslušenstva. Doplnkové služby a výbava boli žalobcovi predané ako príslušenstvo auta, ktoré bolo predmetom kúpnej zmluvy, ktorou žalobca auto nadobudol. Z obsahu kúpnej zmluvy a závislej úverovej zmluvy vyplýva, že zmluvné ustanovenia, na základe ktorých žalobca zaplatil doplnkové služby a servis z úverovej zmluvy, neboli individuálne dojednané, pretože žalobca nemohol ovplyvniť ich obsah. Žalovaný dôkazné bremeno individuálneho dojednania ústnej zmluvy a poisťnej zmluvy v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka neunesol. Podstatná je skutočnosť, že v písomnej kúpnej zmluve je uvedená kúpna cena auta, na ktorej sa zmluvné strany dohodli. Pretože v písomnej kúpnej zmluve nebolo uvedené príslušenstvo, jeho cena, ani poistenie ako vedľajšie zmluvné dojednania, ktoré by preukazovali, že boli individuálne dojednané, rozhodujúca pre posúdenie veci je kúpna cena auta, čo správne konštatoval aj okresný súd. V spornej úverovej zmluve uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 7. októbra 2015 je neprijateľná zmluvná podmienka zmluvné dojednanie, ktorou sa žalobca zaviazal prevziať a uhradiť vyššiu sumu úveru ako je suma 6 559 eur, ktorá bola písomne dojednaná v kúpnej zmluve za auto ako časť kúpnej ceny zaplatená z úveru (po odrátaní časti kúpnej ceny vo výške 1 200 eur, platená pri podpise zmluvy v hotovosti, resp. započítaní na cenu starého auta). Pokiaľ sa žalobca v úverovej zmluve zaviazal zaplatiť navyše sumu 1 242 eur ako predmet financovania „B“, ide o také plnenie spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy v prospech tretej osoby (predávajúceho AAA Auto a poisťiteľa), ktoré v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, lebo spotrebiteľ v súvislosti s poskytnutím úveru na auto osobitne musí plniť tretej osobe záväzok za nevyžiadané doplnky a služby. Žalovaný nevyvrátil záver, že ak chcel spotrebiteľ kúpiť auto na úver, musel súčasne na úver kupovať (zaväzovať sa k úhrade ceny) za doplnky do auta a služby. V dôsledku toho neobstálo tvrdenie žalovaného, že táto suma patrí do výšky úveru ako úver na kúpu auta, ale nepatrí do nákladov spotrebiteľa. Naopak, platí záver okresného súdu o bezúčelnosti a bezpoplatkovosti úveru vzhľadom na to, že úverová zmluva neobsahuje celkovú výšku spotrebiteľského úveru a nesprávnou hodnotu RPMN v

neprospech spotrebiteľa. Z uvedeného vyplývalo, že na sumu, zodpovedajúcu rozdielu medzi celkovou výškou dojednaného úveru 7 801 eur a sumou 6 559 eur nemal žalobca právny nárok z dôvodu neplatnosti takéhoto dojednania. Zistená neprijateľná zmluvná podmienka je s účinnosťou od 23. decembra 2015 uvedená v § 53 ods. 4 písm. w) Občianskeho zákonníka. Na tom nič nemení, že sporná úverová zmluva bola uzavretá skôr, pretože právna úprava neprijateľných zmluvných v spotrebiteľských zmluvách podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka ani v rozhodnom čase neobsahovala úplný výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. Pretože sa uplatní osobitná právna úprava neplatnosti z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky, nebol dôvod sa zaoberať nezhodou vôle a prejavu vôle z hľadiska právnej vady, ktorá mohla mať za následok úplnú alebo čiastočnú neplatnosť právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 a § 41 Občianskeho zákonníka. Žalobca v postavení spotrebiteľa uplatnil právo a preukázal skutkové dôvody, ktoré zakladajú vadu spotrebiteľskej úverovej zmluvy, spôsobujúcu jej bezúčnosť a bezpoplatkovosť, čo je prejudiciálna otázka, ktorú v žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia okresný súd zodpovedal správne. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP, keď uviedla, že ani v jednom rozhodnutí nižších súdov sa nenachádza odpoveď na argument žalovaného, že hlavné plnenie zmluvy a cena zmluva nemôže byť neprijateľnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Oba sudy prijali skutkový záver, že doplnkový tovar a služby boli podmienkou pre kúpu auta a súčasne, že ich bolo možné zaplatiť len prostredníctvom úveru. Tento skutkový záver však nevyplýva zo žiadneho vykonaného dôkazu. Väčšine právnych a skutkových záverov odvolacieho súdu nie je ani pri najlepšej vôli možné porozumieť. Odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacou námietkou spočívajúcou v tom, že spotrebiteľ doplnkové služby a tovar skutočne dostal. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom súd opomenie vysporiadať sa s právne náročnou alebo relevantnou argumentáciou, nie je riadnym odôvodnením rozhodnutia v zmysle garancie práva na súdnu ochranu. Žalovaná navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípadne aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, alternatívne aby obe rozhodnutia zmenil a rozhodol tak, že žalobu zamietne.

3.1. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedla, že doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená právna otázka, či 1/„suma úveru poskytnutá na financovanie tovaru, ktorý je vo vzťahu k hlavnému účelu nákupu tzv. doplnkovým tovarom, je podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. nákladom podľa § 2 písm. g), alebo istinou úveru podľa § 2 písm. l)“ a či 2/ „je dodávateľ viazaného spotrebiteľského úveru hmotnoprávne zodpovedný za kvalitu financovaného tovaru, alebo služieb, ktorý spotrebiteľovi predávajú alebo poskytujú tretie osoby?“. Súdom nižších inštancií vytkla, že sa vôbec nezaoberali platnosťou zmlúv o doplnkovom tovare, hoci žalobca celé odôvodnenie žaloby založil na tom, že zmluvy o doplnkovom tovare síce podpísal, ale vôbec tak nechcel urobiť. Pritom uviedla, že samotné zmluvy o kúpe tovaru a služieb sú samostatnými zmluvami, uzatvorenými s úplne inými účastníkmi a ani kúpna zmluva, ani poisťná zmluva, ani zmluva o poskytnutí služieb nie sú súčasťou úverovej zmluvy. Poukázala na to, že v úverovej zmluve je v súlade s ustanovením § 9 ods. 2 písm. f) zákona o spotrebiteľských úveroch len odkaz na tovar a služby, ktoré sa úverom financujú. Dovolateľka tiež uviedla, že hlavný predmet plnenia nemôže byť neprijateľnou podmienkou; poisťná zmluva, ani zmluva o dodaní tovaru a služby pritom nemôže byť neprijateľnou podmienkou úverovej zmluvy. Ďalej poznamenala, že žalobca v danom prípade požiadal písomne žalovanú o poskytnutie úveru aj na ďalší tovar a služby a išlo výlučne o prejav jeho vôle, nie o prejav vôle veriteľa. Veriteľ pritom extrémne preukazným spôsobom informoval spotrebiteľa o tom, čo a v akej výške je z úveru financované. Dovolateľka v tejto súvislosti konštatovala, že Predmet financovania A a Predmet financovania B sú v zmluve výrazne a zrozumiteľne uvedené. Nejde o žiadny skrytý tovar, službu, alebo poplatok. Spotrebiteľ mal možnosť vybrať si len Predmet financovania A, alebo zmluvu vôbec nepodpísať. Pokiaľ išlo o výšku celkových nákladov spotrebiteľa uviedla, že zmyslom RPMN je dať na jednu stranu všetko to, čo spotrebiteľ dostáva a na druhú stranu všetko to, čo dáva navyše oproti tomu, čo dostal. V danom prípade suma 914 eur za doplnkový tovar je cena služieb, ktorá suma nie je ziskom veriteľa, nakoľko „skončila“ u tretích osôb (rovnako ako kúpna cena za auto) a

to na základe pokynu spotrebiteľa. Táto suma patrí do celkovej čiastky (rovnako ako istina úveru za kúpu auta), ale celkom určite nepatrí do nákladov spotrebiteľa. Dovolateľka podotkla, že nákladom spotrebiteľa a súčasne ziskom veriteľa je teda len rozdiel medzi celkovou sumou, ktorú od veriteľa dostal a celkovou sumou, ktorú mu bol povinný vrátiť. Doplnkový tovar a služby boli financované rovnako ako kúpa auta - poskytnutím istiny úveru, a teda nákladom úveru bol len úrok, ktorým veriteľ túto časť úveru úročil. Žalovaná konštatovala, že nižšie súdy v dôsledku právneho omylu dospeli k nesprávnemu rozhodnutiu v jej neprospech. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne ich zmenil a rozhodol tak, že žalobu zamietla.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nesúhlasí s podaným dovolaním a predložené argumenty žalovanej považuje za nesprávne. Konštatoval, že schéma spolupráce medzi žalovanou v postavení úverového veriteľa a sprostredkovateľom (podnikateľská skupina AAA Auto) je založená na nekalých obchodných praktikách, ktorej výsledok bol nezákonný. Vopred predformulované zmluvné podmienky vo vzťahu k cene automobilu a istine úveru odporujú skutočnej vôli klienta spotrebiteľa, čím dochádza k uvádzaniu spotrebiteľa do omylu v otázke skutočnej odplaty t. j. celkových nákladov za poskytnutie úveru. Žalobca ďalej uviedol, že žalovaná v dovolaní zjavne chybne označuje predmet financovania B ako „tovar“, ktorý údajne má byť vo vzťahu k hlavnému účelu nákupu tzv. doplnkovým tovarom. V skutočnosti položky „Príprava vozidla k predaju“ v sume 271 eur a „Garancia Carlife“ v sume 504 eur zjavne nezodpovedajú pojmu tovar, nejde o vecné materiálne predmety. Pre žalobcu tento dodatočný náklad vo výške 914 eur pripočítaný k istine úveru nemal žiadny prínos, nebola mu zaň ani poskytnutá žiadna zodpovedajúca služba resp. protihodnota a žalobca si ani nie je vedomý, za čo mu bol tento poplatok ako súčasť istiny účtovaný. Predmet financovania B pozostáva výlučne z položiek, ktoré nesprevádzalo žiadne reálne plnenie v prospech spotrebiteľa, a ktoré sa v listinách vzájomne závislého kontraktu objavili bez vedomosti a v rozpore s vôľou žalobcu. Žalobca vyslovil presvedčenie, že „Príprava vozidla k predaju“ a „Garancia Carlife“ sú bez akýchkoľvek pochybností doplnkovými vedľajšími produktami, na ktoré dopadá kontrola neprijateľných zmluvných podmienok a svojou povahou sú nákladmi navyšujúcimi istinu úveru podľa § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. Vzhľadom na to navrhol podané dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP, resp. zamietnuť podľa § 448 CSP.

4.1. Žalovaná sa vyjadrila k vyjadreniu žalobcu k dovolaniu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné čiastočne zamietnuť a čiastočne odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6.1. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.2. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.3. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6.4. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

6.5. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

7. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, namietala nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a skutkových záverov, ktoré nevyplývajú zo žiadneho vykonaného dôkazu.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

9. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 bod 26., 5Cdo/57/2019 bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné

na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

11. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

12. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Okresný súd vyvodil, že doplnkové veci a služby, ktoré boli uvedené ako predmet financovania „B“, sú skrytými poplatkami za poskytnutie úveru a boli pre žalobcu dodatočne povinnými nákladmi. Keďže žalobca mal možnosť predloženú formulárovú zmluvu iba podpísať alebo ako celok odmietnuť, nemal možnosť zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť. Okresný súd ďalej vyvodil záver, že údaj o výške istiny úveru 7 801 eur je nesprávny, rovnako aj hodnota RPMN, čo je dôvodom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Záver okresného súdu, že nebol dôvod, aby boli okrem zvyšku kúpnej ceny auta aj ďalšie veci a služby financované úverovou zmluvou boli správne. Na vecnú správnosť rozhodnutia tak nemalo vplyv to, že okresný súd sa opomenul vysporiadať s obranou žalovaného, ktorý poukazoval na to, že predmet financovania „B“ má zmluvný základ, preukázaný faktúrou, prevzatím veci a písomnou poistnou zmluvou. K tomu odvolací súd uviedol, že pri uzavretí úverovej zmluvy konal predávajúci z kúpnej zmluvy ako zástupca žalovaného a obdobne pri uzavretí poistnej zmluvy. Okresný súd tiež opomenul, že existencia písomnej kúpnej zmluvy nevylučuje uzavretie kúpnej zmluvy ústne alebo konkludentne faktickým odovzdaním a prevzatím veci. Tým skôr, že išlo o veci tvoriace príslušenstvo auta, ktoré slúžili na to, aby sa v aute a s autom užívali. To isté sa týkalo aj služieb a poistenia. Ak by žalobca auto v uvedenej výbave nenadobudol, musel by namietať, ktoré z vymenovaných doplnkov a služieb neprevzal, resp. neboli na kupujúceho žalobcu právne a fakticky prevedené spolu s autom. Napokon žalovaný preložil k odvolaniu odpoveď Národnej banky Slovenska vo veci VÚB Leasing, a. s., Autocentrum AAA Auto a. s. zo dňa 24. apríla 2020 v ktorej sa uvádzalo, že predmetom financovania podľa zákona o spotrebiteľských úveroch nie sú len tovary a služby, na kúpe ktorých sa spotrebiteľ a predajca dohodnú písomne všeobecné záväzné predpisy nepredpisujú pre predaj hnutelných vecí alebo poskytovanie služieb písomnú formu (okrem napr. poistnej zmluvy). Pokiaľ žalovaný namietať, že okresný súd sa platnosťou zmlúv o doplnkovom tovare vôbec nezaoberal, pritom mal ako zásadnú predbežnú otázku rozhodnúť, či sú zmluvy o doplnkovom tovare platné alebo nie, okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol predbežný záver o neplatnosti ústne dohodnutej kúpnej zmluvy, pretože k navýšeniu kúpnej ceny o predmet financovania „B“ nedošlo a vyvodil záver, že išlo o dodatočný náklad, pretože predmet kúpy bol definovaný (písomnou) kúpnu zmluvou. Ako dodatočný náklad posúdil aj uzavretie poistnej zmluvy. Na vecnú správnosť rozhodnutia a právne posúdenie dôvodov bezúročnosti a bezpoplatkovosti uvedený nesprávny skutkový záver okresného súdu nemal vplyv. Odvolanie nebolo dôvodné. Odvolací súd uviedol, že kupujúci mohol poistenie, služby a doplnkovú výbavu auta realizovať iba po nadobudnutí auta, a to kedykoľvek a kedykoľvek aj od iného predajcu. Hodnota predmetu financovania „B“ v sume 1 242 eur je takmer zhodná z výškou akontácie 1 200 eur, ktorú musel kupujúci zaplatiť v hotovosti pri uzavretí kúpnej zmluvy. Uvedené okolnosti ako aj faktúra, na základe ktorej žalovaný poskytnutím úveru preplatil žalobcovi kúpnu a poistnú zmluvu, preukazuje vzájomnú prepojenosť medzi podnikaním predávajúceho, ktorý bol aj sprostredkovateľom úveru a žalovaným poskytovateľom úveru. Predávajúci vykonával sprostredkovanie úveru na účet spotrebiteľa, ktorý musel kupovať na úver okrem auta aj doplnky a služby, ktoré kupujúci nepotreboval, alebo o tieto nemal záujem. V opačnom prípade by nič nebránilo tomu, aby boli uvedené písomnej zmluve a tu špecifikované v kúpnej cene. Hodnovernosť obrany žalovaného by preukázalo vedľajšie dojednanie o poistení auto v kúpnej zmluve, ktorá sa uzatvára v písomnej forme. Z takejto viazanej zmluvy so spotrebiteľom mal prospech predávajúci, ktorý predal spotrebiteľovi spolu s autom veci, ktoré mali slúžiť na užívanie spolu s autom a sprostredkoval poistenie, ďalej veriteľ, ktorý poskytol úver okrem auta za tovar a služby, ktoré spotrebiteľ zaplatil v hotovosti predávajúcemu, resp. v cene starého auta. Z obsahu kúpnej zmluvy a závislej úverovej zmluvy vyplýva, že zmluvné ustanovenia, na základe ktorých žalobca zaplatil doplnkové služby a servis z úverovej zmluvy, neboli individuálne dojednané, pretože žalobca nemohol ovplyvniť ich obsah. Žalovaný dôkazné bremeno individuálneho dojednávania ústnej zmluvy a poistnej zmluvy v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka neunesol. Podstatná bola skutočnosť, že v písomnej kúpnej zmluve je uvedená kúpna cena auta, na ktorej sa zmluvné strany dohodli. Pretože v písomnej kúpnej zmluve nebolo uvedené príslušenstvo, jeho cena, ani poistenie ako vedľajšie zmluvné dojednania, ktoré by preukazovali, že boli individuálne dojednané, rozhodujúca pre posúdenie veci je kúpna cena auta, čo správne konštatoval aj okresný súd.

13. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto jej dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

14. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená).

14.1. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ. Situácia dovolateľa sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

15. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právne otázky, ktoré podľa jej názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené: 1/ či suma úveru poskytnutá na financovanie tovaru, ktorý je vo vzťahu k hlavnému účelu nákupu tzv. doplnkovým tovarom, je podľa zákona o spotrebiteľských úveroch nákladom podľa § 2 písm. g) alebo istinou úveru podľa § 2 písm. l) a 2/ či je dodávateľ viazaného spotrebiteľského úveru hmotnoprávne zodpovedný za kvalitu financovania tovaru alebo služieb.

16. Najvyšší súd najprv pristúpil k posúdeniu prvej otázky (1/). Vec prejednávajúci senát v tejto súvislosti poznamenáva, že právna otázka (1/) bola v čase rozhodovania odvolacieho súdu a najmä podania dovolania už vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu (sp. zn. 2Cdo/165/2020, 4Cdo/322/2020, 7Cdo/31/2022, 4Cdo/93/2022), a preto v zmysle vyššie uvedeného výkladu pre záver o prípustnosti dovolania nebolo určujúce subsumovanie prípustnosti podaného dovolania samotnou dovolateľkou pod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

17. Po konštatovaní prípustnosti dovolania v tejto časti pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke a eventuálneho odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

19. Smernica 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere bola do slovenského právneho poriadku prebratá zákonom o spotrebiteľských úveroch.

20. V zmysle § 2 písm. l) a g) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia spornej zmluvy o úvere (t. j. 19. septembra 2014), na účely tohto zákona sa rozumie celkovou výškou spotrebiteľského úveru maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere [písm. l)], celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a

poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok [písm. g)].

21. V zmysle § 9 ods. 2 písm. g) cit. zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, písm. j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, písm. k) výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

22. V rozsudku vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a. s. sa Súdny dvor Európskej Únie okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice odpovedal, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru, je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru (bod 87.). Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku (bod 90.).

23. Aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musia byť údaje uvedené v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarca chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou úpravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach v tomto prípade úverovej zmluvy v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť zoznámiť sa so skutočným obsahom právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce. Ak by sa pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 9 ods. 2 cit. zákona, stratilo by toto ustanovenie zmysel. Jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzkov z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje náklad, avšak zároveň ho prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasí s okamžitým započítaním nákladu do výšky úveru.

24. V dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o náklad nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru. Navýšenie celkovej výšky úveru o náklady má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj náklad, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy. Za tohto stavu bol preto správny záver súdov nižších inštancií, že úverová zmluva neobsahuje správne údaje v zmysle § 9 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa a rovnako správne uplatnili aj sankciu za porušenie tejto povinnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) cit. zákona.

25. Právnu otázku nastolenú dovolateľkou možno pokladať za vyriešenú už uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2020, so záverom, že „z obsahu kúpnej zmluvy vyplýva, že časť kúpnej ceny vo výške 684,80 eura bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy, a že zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 5 489,20 eura bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere. Z obsahu úverovej zmluvy však jednoznačne vyplýva celková dojednaná výška úveru v sume 6.163,20 eura s tým, že predmetný spotrebiteľský úver bol účelovo viazaný, a to na obstaranie tam uvedeného predmetu financovania, ktorým bolo predmetné motorové vozidlo Citroën C4 Grand Picasso Diesel 1,6 HDi. Dovolací súd však konštatuje, že v zmysle § 52a ods. 2 OZ vyplýva jednoznačná závislosť týchto zmlúv, čo nerozporovali ani sudy nižšej inštancie. Avšak dovolací súd je toho názoru, že pokiaľ v zmysle § 52a ods. 2 OZ je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejماً aj z obsahu dojednaných zmlúv, a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné. V tomto prípade nekorešpondujúce v dojednanej výške pri kúpnej zmluve - kúpnej ceny (5 489,20 eura) a pri spotrebiteľskom úvere - výška spotrebiteľského úveru (6 163,20 eura). A to bez ohľadu na vystavenú faktúru č. U., ktorou bol fakturovaný predaj osobného automobilu Citroën C4 Grand Picasso 1,6 HDi vrátane doplnkového zákazníckeho servisu a Carlife Garancia. Dovolací súd tak konštatuje, že uplatnenie § 52a ods. 2 OZ na zmluvné dojednanie (kúpnu zmluvu a spotrebiteľský úver) je v tomto prípade zásadné. Na základe uvedeného je nepochybné, že RPMN uvedená v úverovej zmluve nezodpovedá kúpnej cene, ktorá je uvedená v kúpnej zmluve, t. j. 6 174 eur, po odpočítaní zaplatených 684,80 eura v sume 5 489,20 eura a následkom čoho je úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z.“.

26. Dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od týchto záverov, pretože nie sú v rozpore s ustanovením § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto konštatuje, že úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov.

27. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vo vzťahu k prvej (1/) vymedzenej právnej otázke preto dovolací súd nepovažoval za relevantný z hľadiska dôvodnosti dovolania, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

28. V časti, v ktorej žalovaná namietala nesprávne právne posúdenie veci v otázke, či je dodávateľ viazaného spotrebiteľského úveru hmotnoprávne zodpovedný za kvalitu financovania tovaru alebo služieb, dovolací súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

29. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

30. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť

dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade odvolací súd neposudzoval nastolenú otázku žalovanej a preto sa jej preskúmania nemôže úspešne domáhať v dovolacom konaní.

31. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v dovolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

32. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

33. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

34. Najvyšší súd preto dovolanie v časti vymedzenej prvou (1/) právnou otázkou ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP a zároveň v časti, v ktorej žalovaná namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP v otázke 2/ odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

35. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto mu odvolací súd proti žalovanej priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.